

Antalné Szabó Ágnes

A megújuló Simonyi Zsigmond helyesírási verseny

Új korszak kezdődik

Jelen írás célja visszatekinteni a Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási verseny történetének 23 esztendejére és előre tekinteni a folytatásra. A visszatekintéseknek általában akkor van itt az idejük, amikor lezárul egy hosszabb korszak, vagy kerek évfordulót ünnepelünk (Antalné Szabó 2012, 2017). A Simonyi-versenynek 2020-ban lezárult az az időszaka, amelyben a Magyar Nyelvtudományi Társaság az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karával együtt hirdette és rendezte meg a versenyfordulókat. 2020 őszétől a Magyar Nyelvtudományi Társaság mellett a Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kara lesz a társszervező. A verseny egyik alapítója és 23 éven át a főszerzője, Antalné Szabó Ágnes is átadja a főszerzői feladatokat a helyesírás és a Simonyi-verseny ügye iránt elkötelezett, kiváló szakembernek, a 2018-ban Simonyi Zsigmond-éremmel kitüntetett Tóth Etelkának.

A 23. év a világot sújtó járványhelyzet miatt a verseny történetében is példa nélküli változásokat hozott, 2020 tavaszán elmaradtak a megyei versenyek, a fővárosi verseny és a határon túli megyei, valamint országos fordulók, nem rendezhettük meg tavasszal a Kárpát-medencei döntőt. Így a visszatekintés nem minden esetben az elmúlt 23, hanem a 22 teljes év eredményeit veszi számba.

Új korszak kezdődött 2019-ben a versenyszervezésben amiatt is, mert a 22 éven át közreműködő állami pedagógiai szolgáltató intézmények a 2019/2020-as tanévtől nem vállalták a közreműködést a verseny magyarországi iskolai és megyei fordulójának a megrendezésében. Így a helyesírási verseny minden magyarországi fordulóját ettől a tanévtől a Simonyi-szervezőknek kell előkészíteni, az ő feladatuk lett a Kárpát-medencei döntőn kívül az iskolai és a megyei fordulók megszervezése is a bázisiskolák segítségével. Ezek miatt a változások miatt a központi szervezőknek újra kellett gondolni a feladatokat. A jelentősen megnövekedett számú szervezési kötelezettség miatt már a korábbi szervezők is megkísérelték 2019 őszén a Simonyi-versenyt digitális versennyé átalakítani, de az akkor rendelkezésre álló rövid idő és a kevés erőforrás nem volt elegendő.

A központi szervezőkre háruló új feladatok az emberi erőforrások szükségletében jelentős változásokat hoztak, az elmúlt 23 évben mindannyian a saját munkánk mellett, a szabadidőnkben végeztük a versenyszervezést. Már a 2019/2020-as tanév is megmutatta, hogy így nagyon nehéz felelősséggel elvégezni a teljes tanévben az új szervezési feladatokat, a több mint 50 000 résztvevőt jelentő iskolai fordulók, majd az azt követő megyei fordulók koordinálását, az iskolákkal való folyamatos kommunikációt. Be kellett látnunk, hogy nem tudjuk vállalni az egész éven át tartó versenyszervezést, ezért új főszerzőnek kell átadnunk a versenyt.

Egy szülő a 2020-ban elmaradt versenyfordulók miatti szomorúságát kifejezve azt írta, hogy a három éve versenyző fia számára a Simonyi-verseny nem csupán egy verseny, hanem „életérzés” volt. A központi szervezők számára is életérzés, 23 éven át életük meghatározó része volt a Simonyi Zsigmond helyesírási verseny.

Visszatekintés és köszönet

Örökké hálással fogunk gondolni a verseny ötletét megfogalmazó budapesti Szabadság Sugárúti Általános Iskolára, a versenyt felkaroló Magyar Nyelvtudományi Társaságra és a Kárpát-medencei döntőnek otthont adó ELTE Bölcsészettudományi Karra. Hálás szívvel gondolunk a versenyalapításban közreműködő első zsűrielnökre, Fábián Pál tanár úrra, majd az őt követő többi zsűrielnökre is, Grétsy László és Tolcsvai Nagy Gábor tanár urakra, valamint a megújuló versenyt is támogató Keszler Borbála tanárnőre.

Nehéz lenne felsorolni azokat a versenyszervezőket és szakmai közreműködőket, akiknek köszönetet kell mondanunk az elmúlt 23 évben végzett állhatatos munkájukért. Köszönjük a korábbi megyei versenyszervezők munkáját és a határon túli regionális versenyek szervezőinek az áldozatos tevékenységét. Köszönetet mondunk minden olyan kollégának, gyakorló tanárnak és hallgatónak, aki az évek során részt vett az előkészítésben, a versenyek lebonyolításában, a lektorálásban és a javításban.

Kapcsolatok

A Simonyi-versenyen évről évre részt vettek minden magyarországi megye és minden fővárosi kerület tehetséges 5., 6., 7. és 8. osztályos tanulói, valamint sok éven át a Felvidék, Kárpátalja, Erdély, a Vajdaság és a Muravidék tehetséges diákjai, lelkes magyartanárai. A versenynek ezért nemcsak tehetséggondozó, hanem kultúraőrző, kapcsolatépítő funkciója is van, hiszen az elmúlt esztendőben szakmai és személyes kapcsolatok alakultak ki, barátságok szövődtek a magyarországi és a határon túli gyermekek, pedagógusok, szakemberek, hazai és külföldi anyanyelvpoló szervezetek között.

A Simonyi-verseny két másik nagy hagyományú Kárpát-medencei tehetséggondozó versennyel együtt szolgálja évtizedek óta a helyesírás, a helyesírás-tanítás és az itthoni, valamint a külföldi anyanyelvpolás ügyét. A Simonyiból „kinövő” tanulók a 8. osztály után gyakran a Nagy János tanár úr által több évtizede koordinált középiskolai Implom-versenyen mutatják meg tehetségüket, és a korábbi simonyis felkészülés hagyományaira is építve szép sikereket érnek el a középiskolások között (Pap 2018).

A Nagy J. Béla helyesírási verseny pedig a pedagógusképzésben továbbtanuló, felnőtté vált tehetséges fiataloknak ad lehetőséget megmutatni helyesírási tudásukat (Bozsik 2017). Ennek a versenynek évtizedek óta az egyik szakmai motorja Bozsik Gabriella tanárnő volt, az ő önzetlen szervezői, szakmai munkája is kellett ahhoz, hogy sok éven át megrendezzék ezt a magas színvonalú felsőoktatási helyesírási versenyt.

A megújuló Simonyi-verseny továbbra is meghatározó eleme marad a tehetséggondozásnak, az új szervezők elkötelezettek a folytatás mellett. A verseny új digitális formája pedig lehetőséget ad arra, hogy megfeleljen a 21. századi kihívásoknak.

A verseny résztvevői

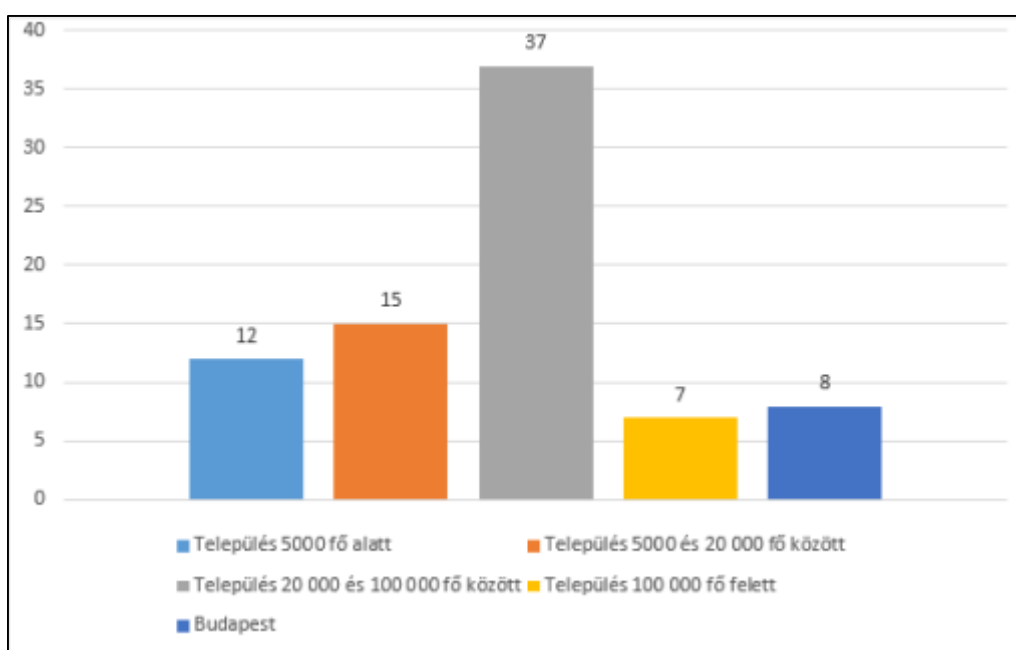
Az elmúlt 23 évben a helyesírási verseny különböző magyarországi és határon túli fordulóján összesen kb. 1 millió diák vett részt 1998 és 2019 között. Összesen 2 712 fő 5–8. osztályos tanuló jutott el a Kárpát-medencei döntőre, kb. 27%-uk volt határon túli diák. Őket 1236 különböző magyartanár segítette a felkészülésben. A 22 év alatt 760 különböző olyan iskola volt, amelynek diákjai eljutottak a Kárpát-medencei döntőre (1. táblázat).

1. táblázat

A Kárpát-medencei döntő résztvevőinek száma 1998 és 2019 között

Résztvevők	A résztvevők száma
A Kárpát-medencei döntőn részt vevő tanulók száma 1998 és 2019 között	2712 fő tanuló
A Kárpát-medencei döntőre eljutó tanulókat felkészítő különböző magyartanárok száma 1998 és 2019 között	1236 fő felkészítő tanár
A Kárpát-medencei döntőre eljutó tanulók különböző iskoláinak száma 1998 és 2019 között	760 iskola

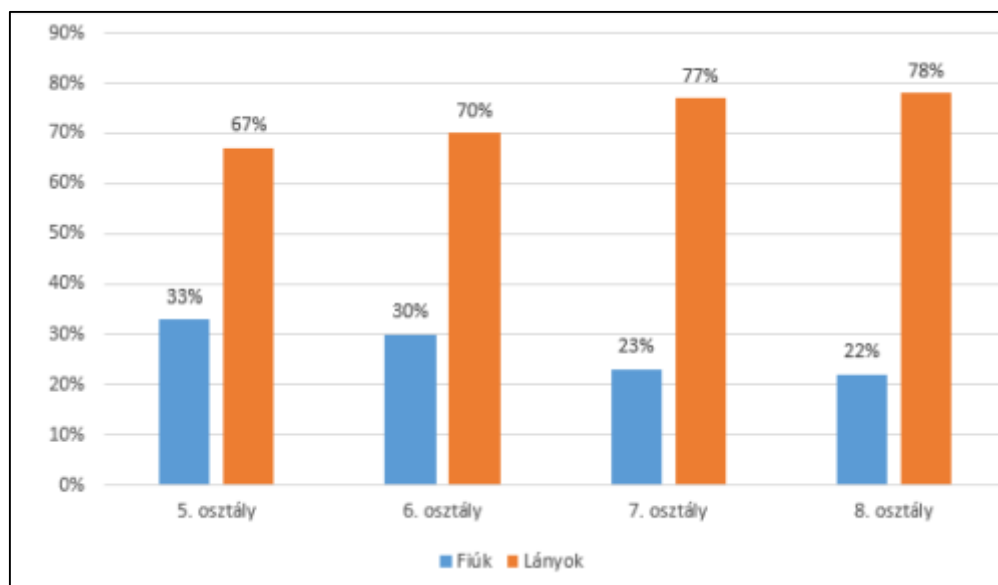
Az eredmények azt igazolják, hogy a Simonyi-verseny minden tanulónak esélyt ad tehetségének a megmutatására, bármekkora településről is érkezik. Az legeredményesebb iskolákat évről évre Simonyi Zsigmond-serleggel tüntették ki. Az összes Simonyi-serleges iskola lakosságát vizsgálva az 1. ábrán azt láthatjuk, hogy nemcsak a budapesti iskolákból és a nagyvárosokból, hanem a kistelepülésekről is nagy számban jutottak el tehetséges tanulók a többfordulós versenyben a Kárpát-medencei döntőig.

1. ábra

A Simonyi Zsigmond-serleggel kitüntetett iskolák száma település szerint

A Kárpát-medencei döntőn részt vevő tanulók keresztnéve alapján a fiúk és a lányok arányát mutatja a 2. ábra. A 22 év Kárpát-medencei döntőjének a 2712 fő résztvevője között minden évfolyamon magasabb volt a lányok aránya. Az adatok szerint a magasabb évfolyamokon szerény mértékben, de fokozatosan nőtt a Kárpát-medencei döntőn részt vevő lányok, és csökkent a fiúk aránya. Egy másik számítás ugyanakkor azt mutatta meg, hogy az első 10 helyezett között a lányok és a fiúk aránya megegyezett mind a négy évfolyamon, 30% volt a fiúk, 70% a lányok aránya.

2. ábra

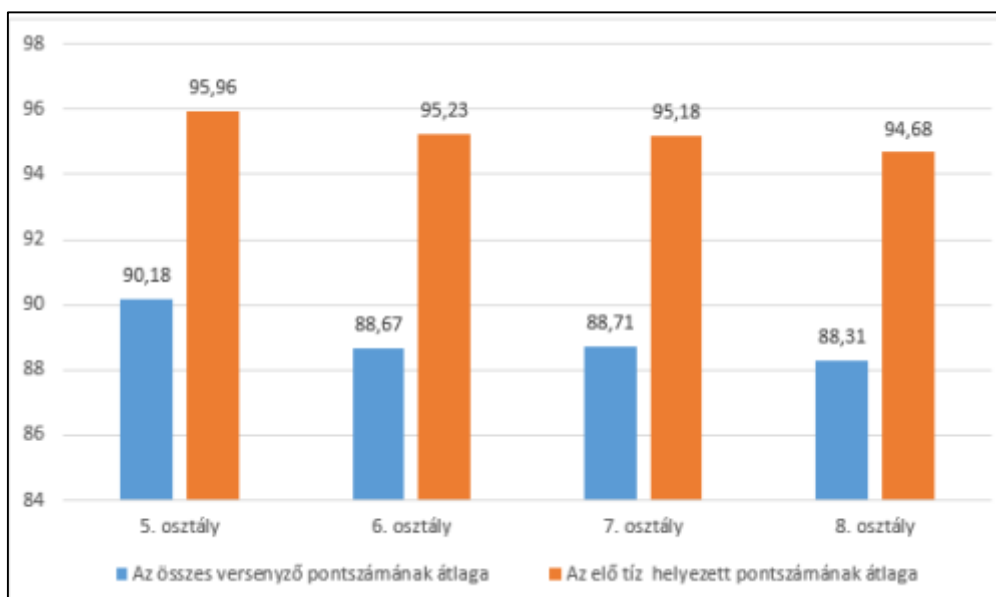
A fiúk és a lányok aránya a Kárpát-medencei döntőn 1998 és 2019 között (N = 2712 fő)

A verseny jó hangulatához hozzájárultak a szakmai és a kulturális programok is, amelyeken több mint 100 szakember, művész előadása és műsora feledtette a versenyzés izgalmait. A szórakoztató programok aktív közreműködői voltak azok az egyetemi hallgatók, múzeumpedagógiai szakemberek is, akiknek a segítségével számos múzeumlátogatás, játékos, szórakoztató program, városnézés valósulhatott meg az évek során.

A verseny megrendezésének meghatározó résztvevői voltak azok a szervezetek, intézmények, amelyek évről évre támogatták a Simonyi-versenyt. Nehéz lenne felsorolni minden támogatót, köszönjük a nagylelkű segítségüket, és kérjük, hogy a megújuló Simonyi-versenyt is támogassák a következő esztendőkből is.

A verseny eredményei

Az eredmények azt mutatják, hogy rendkívül magas színvonalú volt a verseny minden évben, az elérhető maximális 100 pontból sok pontot gyűjtöttek össze a tehetséges tanulók. Az összes Kárpát-medencei döntős versenyző, valamint az első 10 helyezett diák átlagpontoszámát mutatja a 3. ábra. Az elmúlt 22 év adatai alapján a döntős versenyzők átlagpontoszáma 88 pont fölött volt, az első tíz helyezett tanuló pedig 94 pont fölött. Habár a magasabb évfolyamokon fokozatosan nő a feladatlapokban megjelenő helyesírási témakörök száma és a feladatok nehézségi foka, csak csekély mértékben csökkent a felsőbb osztályokban elért eredmény az 5. osztályéhoz képest.

3. ábra

Az 1998 és 2019 között a Kárpát-medencei döntőn részt vevő tanulók és a helyezettek átlagpontszáma (N = 2712 fő)

Rendkívüli eredménynek számít, hogy az elmúlt 22 évben 15 tanuló érte el a maximális 100 pontot, és 304 tanuló, az összes versenyző 11%-a gyűjtött össze legalább 97 pontot (2. táblázat). Az elmúlt 22 év legeredményesebb versenyzője Paulik Krisztina Beáta, aki a karancslapujtői Mocsáry Antal Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tanulója volt, amikor részt vett a Simonyi-versenyen. 5. osztályos korában 96 pontot, 6. osztályban 98,5 pontot, 7. és 8. osztályos korában hibátlan teljesítménnyel 100-100 pontot gyűjtött össze a Kárpát-medencei döntőn.

2. táblázat

A legmagasabb pontszámok a Kárpát-medencei döntőn 1998 és 2019 között (N = 2712 fő)

	Pontszámok						
	100 pont	99,5 pont	99 pont	98,5 pont	98 pont	97,5 pont	97 pont
A tanulók száma	15 fő	4 fő	57 fő	19 fő	76 fő	32 fő	101 fő

A magyarországi tanulók és a határon túli diákok a kezdetek óta egy kategóriában versenyeznek, és a verseny történetében 7 esetben határon túli diák nyerte meg valamelyik évfolyamon a Kárpát-medencei döntőt. Az elmúlt 22 évben összesen 63 határon túli tanuló végzett az első tíz helyen nagyszerű eredménnyel.

Elismerések és díjak

A tehetséggondozó versenyek nem létezhetnének tehetséges fiatalok és az őket támogató, áldozatos munkát végző felkészítő tanárok, versenyszervezők, szakmai közreműködők és a segítő hallgatók nélkül. A Magyar Nyelvtudományi Társaság és a központi versenyszervezők köszönetének kifejezői voltak évről évre azok a díjak, amelyeket a Kárpát-medencei döntőn adtunk át az elmúlt esztendőkből (1).

A Kárpát-medencei döntőn minden évben minden versenyzőt és minden felkészítő tanárt megjutalmaztunk sok ezer könyvvel, folyóirattal, oklevéllel és emléklappal, egyéb ajándékokkal (3. táblázat). Minden tanuló és minden felkészítő tanár kapott könyvet és emléklapot, minden évfolyamon az első 10 helyezett diák oklevelet és könyvcsomagokat. A nem helyezett tanulók közül a legeredményesebb határon túli versenyzők Dicsérő Oklevelet és jutalomkönyveket kaptak. Arra törekedtünk, hogy mindenki büszke legyen arra, hogy eljutott a Kárpát-medencei döntőre, hogy mindenki győztesnek érezze magát.

3. táblázat

A Kárpát-medencei döntőn átadott elismerések, díjak 1998 és 2020 között

Elismerések, díjak	Az elismerések, díjak száma 1998 és 2020 között
Emléklap a tanulóknak a Kárpát-medencei döntőn való részvételért	2 712 db
Emléklap a felkészítő tanároknak	2 712 db
Oklevél a tanulóknak a Kárpát-medencei döntőn elért I-X. helyezését	880 db
Arany Oklevél a felkészítő tanároknak	159 db
Gyémánt Oklevél a felkészítő tanároknak	13 db
Simonyi Zsigmond-serleg a legeredményesebb iskoláknak	79 db
Simonyi Zsigmond-érem a legeredményesebb tanulóknak, felkészítő tanároknak, a szakmai közreműködőknek, versenyszervezőknek	26 db

A Magyar Nyelvtudományi Társaság a verseny fennállásának 10. évfordulója, 2007 óta jutalmazta Simonyi Zsigmond-serleggel azokat a legeredményesebb iskolákat, ahonnan a legtöbb tanuló jutott el a Kárpát-medencei döntőre. A 79 kitüntetett iskola közül 23 iskola a határon túli magyarok régióban található.

2001 óta 159 Arany Oklevéllel jutalmaztuk azt a 159 magyartanárt, akiknek már legalább 4 diákjuk eljutott a Kárpát-medencei döntőre, közülük 48 pedagógus határon túli iskolában tanít. 2005 óta 13 alkalommal Gyémánt Oklevéllel tüntettük ki azokat a kiváló magyartanárokat, akiknek már legalább 12 diákjuk eljutott a Kárpát-medencei döntőre. A 13 fő nagyszerű tehetséggondozó tanárból 5 fő határon túli iskola pedagógusa.

A verseny alapításának 20. évfordulója, azaz 2017 óta Simonyi Zsigmond-éremmel tüntettük ki a versenyért kiemelkedő munkát végző szakmai közreműködőket, a legeredményesebb felkészítő tanárokat és versenyzőket. A 26 fő Simonyi Zsigmond-érmes közül 9 fő diák, 5 fő felkészítő tanár, 3 fő határon túli versenyszervező, 9 fő magyarországi versenyszervező, lektor és szakmai közreműködő.

A verseny anyaga

A tehetséges tanulók nagyszerű eredményei évről évre kihívást jelentenek a versenyanyag összeállítói, lektorai és javítói számára. A feladatlapokat és a tollbamondásszövegeket Antalné Szabó Ágnes állította össze minden évfolyam számára. Korábban sok éven át volt szakmai közreműködő Völgyiné Reich Márta, szakmai lektor Fercsik Erzsébet, hosszú évek óta a versenyanyag lektora és a javítás vezetője Laczkó Krisztina, az utóbbi években a másik lektor Petró Tímea. A javításban minden évben egyetemi oktatók, gyakorló pedagógusok, doktoranduszok és tehetséges egyetemi hallgatók vettek részt. Nagy segítség volt a versenyszervezők számára, hogy az utóbbi években magyar szakos szakértők, szaktanácsadók, mestertanárok is közreműködtek a javításban.

Az elmúlt 23 év alatt több mint 280 helyesírási feladatlap és több mint 280 tollbamondásszöveg, javítási útmutató készült. A feladatlapok összeállításában különféle pedagógiai elvek érvényesültek (Antalné Szabó 2015). Miközben fontos szempont volt, hogy minél könnyebben és egyértelműen javíthatók legyenek, a készítő tudatosan törekedett arra is, hogy a feladatok minél változatosabb nyelvi műveletekre ösztönözzék a tanulókat: felismerésre, megnevezésre, összehasonlításra, elemzésre, kiegészítésre, választásra, átalakításra, helyettesítésre, gyűjtésre, csoportosításra és kreatív alkotásra egyaránt. A helyesírási próba nemcsak szavakhoz, hanem mondatokhoz és szövegekhez is kapcsolódott. Megtalálhatók voltak a feladatokban szólások, közmondások, klasszikus és modern bölcsességek, párbeszéd-, reklám-, hirdetés-, plakát-, pályázat-, levél- és viccszövegek, továbbá használati utasítások, úrlapok, játékleírások, receptek, útleírások és irodalmi szövegek. A feladatokban többször megjelent a humor.

A tollbamondások témáit nehéz lenne felsorolni, hiszen nemcsak a helyesírás mérésének a szándékával, hanem tanító, ismeretterjesztő céllal is készültek a szövegek (Antalné Szabó 2016). Ezért számos történelmi, irodalmi, földrajzi, biológiai, környezetvédelmi, egészségnevelő, honismereti és egyéb ismeretterjesztő témákat dolgoztak fel. Tartalmuk forrása gyakran szakfolyóiratok, könyvek, online ismeretterjesztő szövegek voltak. Többször mutattak be magyarországi és határon túli tájakat, városokat, híres embereket, nevezetes eseményeket.

A verseny jövője

Nehéz szívvel válunk meg a versenytől, mert 23 éven át az életünk része volt, egész évben vártuk, készültünk rá, szerveztük, napról napra foglalkoztunk vele. Meggyőződésünk, hogy az új főszervező személye, Tóth Etelka és intézménye, a Károli Gáspár Református Egyetem garancia arra, hogy a verseny a hagyományokat megőrizve, mégis megújulva folytatódjon a megváltozott körülmények között, és tovább éljen a versenyalapítók öröksége. A Simonyi-verseny új szervezői, megőrizve a hagyományokat, megújítják a versenyt, olyan digitális versennyé alakítják át, amelynek feladataiban megmarad a kihívás, a kreativitás. A verseny ezáltal képes lesz igazodni digitális világunkhoz, a modern kor körülményeihez. Megújul a verseny honlapja, a versenyszabályzat is. Azt kívánjuk az új szervezőknek, az újabb résztvevőknek és a felkészítő tanároknak, hogy évről évre megújuló, nyitott szívvel folytassák a versenyszervezést és a felkészülést, még sok örömet, élményt legyen a következő esztendőben a megújuló Simonyi-versenyen.

Irodalom

- Antalné Szabó Ágnes 2012. A Simonyi-verseny 15 éve. *Anyanyelv-pedagógia* 3. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=416> (2020. augusztus 10.)
- Antalné Szabó Ágnes 2015. A helyesírási mérés és fejlesztés gyakorlattípusai egy helyesírási verseny tükrében. *Anyanyelv-pedagógia* 1. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=553> (2020. augusztus 10.)
- Antalné Szabó Ágnes 2016. Szövegszemlélet a helyesírás-fejlesztésben. *Anyanyelv-pedagógia* 3. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=641> (2020. augusztus 10.) <https://doi.org/10.21030/anyp.2017.3.10>
- Antalné Szabó Ágnes 2017. A húszéves Simonyi-verseny mint lehetőség. *Anyanyelv-pedagógia* 3. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=699> (2020. augusztus 10.) <https://doi.org/10.21030/anyp.2017.3.10>
- Bozsi Gabriella 2017. Jubileumi visszatekintés a Nagy J. Béla helyesírási verseny történetére. *Anyanyelv-pedagógia* 3. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=687> (2020. augusztus 10.) <https://doi.org/10.21030/anyp.2017.3.11>
- Pap Andrea 2018. „Jól beszélni és írni magyarul...” Nagy L. János (szerk.) Harminc év a magyar helyesírásért. *Anyanyelv-pedagógia* 4. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=761> (2020. augusztus 10.) <https://doi.org/10.21030/anyp.2017.4.9>

(1) A Simonyi Zsigmond helyesírási verseny honlapja. <http://simonyi-verseny.hu/> (2020. augusztus 10.)

Antalné Szabó, Ágnes: Simonyi Zsigmond Spelling Competition Renewed

Az írás szerzőjéről

Antalné Szabó Ágnes PhD

egyetemi docens
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar
Mai Magyar Nyelvi Tanszék, Budapest

főigazgató
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Tanárképző Központ, Budapest
a.szabo.agnes@btk.elte.hu